

บทคัดย่อ

งานศึกษาชิ้นนี้เป็นความพยายามทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างด้านต่าง ๆ ของสังคมไทย ผ่านจากการประเมิน และบันทึกความสำคัญและผลกระทบของเหตุการณ์หรือบุคคลที่มีต่อสังคมไทยในมิติที่หลากหลายแต่ยุคสมัย โดยการใช้การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน (poll) เป็นเครื่องมือหลักในการสะท้อนภาพทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเชิงประวัติศาสตร์ของผู้คนในสังคม โดยดำเนินการสำรวจทั่วประเทศในประเด็นการเมือง สังคม วัฒนธรรม และสถานการณ์ของไทย

การสำรวจครั้งนี้ ได้สะท้อนปรากฏการณ์ทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรมหลายประการด้วยกันคือ ประการที่หนึ่ง ค่านิยมของสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลง จากคุณค่าเชิงจารีต (traditional values) ที่เน้นความเป็นกลุ่ม สิ่งนามธรรม มาสู่ค่านิยมสมัยใหม่ ที่เน้นวัตถุและความเป็นปัจเจกมากขึ้น ลักษณะความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ (traditional rationality) คลายตัวจากความคิดเรื่องบุญคุณ หรือความผูกพันทางใจ มาสู่ธนูปถัมภ์ที่มีลักษณะซับซ้อนมากขึ้น การสำรวจบ่งชี้ไปในทิศทางว่า อุดมการณ์เสรีนิยมกลายเป็นอุดมการณ์หลักของสังคม และความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมได้รับการยอมรับเป็นคุณสมบัติสำคัญของสังคม ขณะเดียวกันสังคมไทยก็ยังให้คุณค่ากับคุณธรรมและสิ่งที่ดีในวัฒนธรรมดั้งเดิมอยู่ ประการที่สอง คนจน-คนรวยมีช่องว่างระหว่างชนชั้นและยิ่งแตกต่างกันมากขึ้นในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของลักษณะการดำรงชีวิต ความคิด ความฝัน และความหวัง ประการที่สาม สังคมไทยประเมินว่าการทำงานของกลุ่มคนและสถาบันต่าง ๆ ยังมีสมรรถนะและได้รับความเชื่อถือค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะปัญหาเรื่องความชอบธรรม และประสิทธิภาพของระบอบประชาธิปไตยในการเมืองไทย แต่ก็ชื่นชมยกย่องต่อสถาบันประชาสังคมที่ทำงานด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน และประการสุดท้าย คนไทยก็ได้บันทึกความทรงจำที่ละเอียดอ่อนงดงามและทรงคุณค่าต่อประวัติศาสตร์สังคมไทยไว้อย่างน่าสนใจ ทั้งความทรงจำทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรม (บันเทิง) ของสังคมไทยในรอบ 50 ปี ในส่วนที่เป็นเหตุการณ์ วัตถุสิ่งของ และบุคคลที่มีอิทธิพลสำคัญต่อสังคมไทยด้านต่าง ๆ

Abstract

This study is an attempt to understand the structural changes of Thai society, and also to evaluate and record the importances and impact of historical events and people which have effected Thai society through the past 50 years. The main methodology in this study is surveying of public opinion or poll. These records are reflective images of point of views, values and historical memories of people. The surveys have been conducted nationwide and have been divided into sub-categories of the political, social and cultural polls.

These public opinion surveys reflected many political and socio-cultural phenomenon. Firstly, the dominant value of Thai society has changed from traditional values-that emphasized collective, abstract, subjective value to modern values-that emphasized objective and individual values. The patron and client relationships which have been based on the traditional rationality or emotional tie have shifted to be band upon a more complex money-oriented relationship. Liberal ideology became more dominant in Thai society. Cultural diversities have been more widely accepted and became an important characteristic of society. However, some virtues and cultural artifacts retain appreciation in the present. Secondly, the social stratification between rich and poor is more pronounced, particularly in the dimensions of lifestyle, way of thinking, dream and also in hope. Thirdly, various political governmental institutions scored poorly in the survey, in their legitimacy, performance and public trust. While most Thais give high marks to human rights groups and voluntary organizations. Finally, social and historical memories are interestingly recorded.

